

Historische Vereniging Schoonhoven

Scheepmakershaven 57

2871 CE Schoonhoven

www.historischeverenigingschoonhoven.nl

info@historischeverenigingschoonhoven.nl



Nieuwsbrief december 2020

Op donderdagavond 10 december zal historicus Peter Alexander Kerkhof in het ARTO-theater (Het Klooster 5) een lezing verzorgen over de ontwikkeling van de taal in het Hollands-Utrechtse grensgebied in middeleeuwen.

In het ARTO-theater kunnen maximaal 20 mensen op voldoende afstand van elkaar de lezing volgen.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Peter Alexander Kerkhof in het ARTO-theater.](#)

Als je op de link klikt kom je in een agenda. Je klikt op 'reservering toevoegen' en vult je gegevens in.

Mocht het niet lukken, stuur dan een email aan info@historischeverenigingschoonhoven.nl met je naam en telefoonnummer.

Livestream

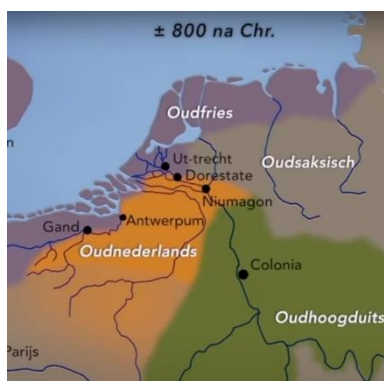
Tegelijkertijd wordt er een livestream verzorgd zodat ook de leden die niet in het ARTO willen of kunnen zijn de lezing thuis kunnen volgen. Op 9 december wordt de link naar de livestream per email aan de leden gezonden, met enkele aanwijzingen voor het gebruik.

Ook voor kijkers naar de livestream is het mogelijk om vragen te stellen, dat kan via de chatfunctie in het programma of door tijdens of direct na afloop van de lezing een SMS of app-bericht te sturen naar de telefoon van de secretaris (06 28 47 39 94).

Maandlezing 10 december 2020

Welke taal sprak men in de 11e eeuw aan de monding van de Zevender en doet dat ertoe?'

Een taalkundige blik op Holland en Utrecht in de Hoge Middeleeuwen.



Omstreeks het jaar 1000 ging het Nederlandse kustgebied door een belangrijke taalkundige en culturele transformatie. De boerengemeenschappen die van oudsher aan de Hollandse kust woonden, spraken toen een taal die in veel opzichten de voorouder van het latere Oudfries genoemd kan worden. In het bisdom Utrecht werd daarentegen veelal Oudnederlands gesproken. Taalkundigen gaan er vanuit dat er in Holland en Utrecht in de elfde en vroege twaalfde eeuw een taalwissel van het vroege Oudfries naar het Oudnederlands plaats vond. Maar hoe weten zij dat precies? Ging daar een situatie van historische tweetaligheid aan vooraf en zijn hier sporen van te vinden? En hoe verhoudt zich dit

tot wat historici over de vroege geschiedenis van onze streken zeggen? Op deze en andere vragen gaat Kerkhof tijdens deze lezing in.

Peter-Alexander Kerkhof is historisch-taalkundige en geschiedwetenschapper werkzaam aan de universiteit Leiden en Gent en gespecialiseerd in de middeleeuwse geschiedenis en taalgeschiedenis. Hij promoveerde in 2018 op een proefschrift over het vroegste taalcontact tussen het Oudnederlands

en het Oudfrans in de periode vlak na de val van het Romeinse rijk. In dit onderzoek speelden leenwoorden, oude plaatsnamen en een taalkundig perspectief op voormoderne migratie een grote rol. Zijn huidige onderzoek focust op hoe de naamkunde een venster biedt op de nederzettingsgeschiedenis van middeleeuws Nederland en België en stelt het leven van de gewone middeleeuwer centraal.

Velen hebben [het filmpje al gezien dat hij verzorgde over de taal die in Rotta](#), de nederzetting die uitgroeide tot Rotterdam, gesproken werd. Écht een aanbeveling! en een mooie introductie voor de lezing van 10 december.

Noteer en reserveer

Op **donderdagavond 28 januari 2021** zal Rokus Visser een lezing verzorgen over architectuur in Schoonhoven.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Rokus Visser in het ARTO-theater.](#)

Op **donderdagavond 25 februari 2021** zal Gert Arends onder de titel 'Het doven der Vuren' zijn verhaal over de vier Schoonhovense gasfabrieken vertellen.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Gert Arends in het ARTO-theater.](#)

Een aanbouw aan De Waag? (2)

In de vorige nieuwsbrief heb ik verteld over de reactie van het bestuur op het besluit van de gemeente vergunning te verlenen voor de bouw van een serre aan De Waag. Deze week wordt het bezwaar van ingediend, er liggen dan ook bezwaren van omwonenden en van de Bond Heemschut.

De grond van het bezwaar is niet dat wij het niet mooi vinden. Smaak heeft geen juridische basis. Onze belangrijkste punten zijn procedureel van aard. Volgens ons had hier gebruik gemaakt moeten worden van de reguliere procedure, met een advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (voorheen Monumentenzorg) en had er bij de vergunningverlening expliciet aandacht besteed moeten worden aan de aanpassingen aan een ander rijksmonument, namelijk de Dam.



Ook zien wij een tegenstrijdigheid tussen de vergunningverlening en gemeentelijke nota Ruimtelijke kwaliteit. Wij lezen in deze nota *'Erfgoed is niet los te zien van zijn context. Een monumentale boerderij bijvoorbeeld komt niet tot zijn recht op een groot parkeerterrein, een brug kan niet zonder water en een glas-in-lood raam is meer op zijn plaats in een oude kerk dan in de bijbehorende schuur. De context is meer dan een waarde op zichzelf, het draagt*

bij aan de herkenbaarheid en beleefbaarheid van het erfgoed. Een monument en de onderdelen daarvan hebben een (functionele) context. Dit is het schaalniveau van de objecten. Deze context kan zo groot zijn als een gebied of zo klein als een interieur.'

Het is goed om hier ook te melden dat er onder onze leden ook wel twijfel is of het bestuur terecht bezwaar maakt. Moet er niet óók oog zijn voor de economische ontwikkeling van de binnenstad en de mogelijkheden van een ondernemer om zijn bedrijf te laten groeien?

Wij willen hier nog eens te benadrukken dat wij van Schoonhoven géén openluchtmuseum willen maken, wij hebben overlegd met de ontwerper en opdrachtgever en overleggen voortdurend met gemeentelijke ambtenaren en het gemeentebestuur.



De Waag is echter een bijzonder en kwetsbaar monument op een bijzondere locatie. Wij verwachten van ons gemeentebestuur een zorgvuldiger afweging en missen node een advies van onafhankelijke experts. Vanuit onze statutaire opdracht *'in verzet te komen tegen ontwikkelingen die een aantasting vormen of kunnen vormen (...) van monumenten'* verzetten wij ons tegen de bouw van deze serre. De lakmoesproef van deze aanbouw zit wat ons betreft in de vraag 'gaan er straks nog mensen een foto maken van de Waag, of een foto van het gezin op de Dam, de Waag op de achtergrond'. Wij denken van niet.

Wij krijgen reacties graag op info@historischeverenigingsschoonhoven.nl.

Op de Algemene Ledenvergadering van 26 november jl. hebben we afgesproken dat we een lezingenavond waarop we weer met meer dan 30 mensen bijeen mogen komen zullen gebruiken om het gesprek te voeren over vernieuwing en behoud, in een samenleving die verandert.

Tentoonstelling in de HOP: Kleine geschiedenis, grote verhalen



In november is de bibliotheekcampagne NL Leest begonnen. Het thema is 'Kleine geschiedenis, grote verhalen'. In het licht van dit thema heeft ons lid Leo de Kluijver een tentoonstelling samengesteld. Hij schrijft interviewachtige verhalen over allerlei mensen die in het eerste Bevolkingsregister van Schoonhoven voorkomen en probeert de stad van 1845 zo een beetje tot leven te brengen. Wat voor soort mensen woonden er en wat was hun verhaal? Verhalen die vaak niet zullen worden opgeschreven, maar die zo veel vertellen over onze geschiedenis. Een aantal verhalen, inclusief documenten en foto's is te zien in het HOP. Leo is ook grafisch vormgever en heeft zelf fraaie panelen vormgegeven voor de kleine vitrines, waarin hij 'sneak previews' geeft van zijn verhalen.

De [7 panelen van tentoonstelling staan ook online](#) en er is ook [een podcast met een mooi interview](#) met Leo de Kluijver.

December: boekenmaand

In dit jaar zijn drie boeken verschenen die ik u met de feestdagen voor de deur, nog graag een keer onder de aandacht breng.

Zij kwamen uit de Krimpenerwaard

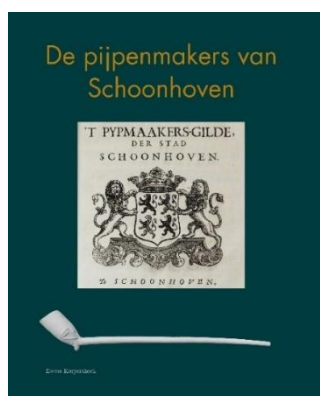


'Zij kwamen uit de Krimpenerwaard' is een boek met bijzondere verhalen over gewone mensen. Zeven jaar onderzoek van ons lid Hans Korevaar (oud-Schoonhovenaar en amateurhistoricus) naar namen en gebeurtenissen van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in de Krimpenerwaard. Dan blijkt dat de Krimpenerwaard helemaal niet zo ongeschonden uit deze oorlog is gekomen, zoals men vaak wel denkt.

Ook 75 jaar na de bevrijding is het nodig om het leed dat hier in de Krimpenerwaard heeft plaatsgevonden te blijven herdenken. Het rijk geïllustreerde boek(334 pag.) is een uitgave van Historische Uitgaven Schoonhoven en voor € 24,95 verkrijgbaar bij de boekhandels in de Krimpenerwaard of via www.historischeuitgavenschoonhoven.nl



De pijpenmakers van Schoonhoven



Op 29 oktober verzorgde Ewout Korpershoek een lezing over de pijpenmakers van Schoonhoven. De opnames van de livestream zijn te bekijken op ons YouTube-kanaal. Het [eerste gedeelte met meer algemene informatie](#) en [het tweede gedeelte waarin Korpershoek meer ingaat op de situatie in Schoonhoven](#).

De publicatie van Ewout Korpershoek - een kloeke pil - ligt in december ter inzage op de leestafel in de bibliotheek en [een aantal stukken uit het boek is online](#) te bekijken.

Het boek is [via zijn website](#) te bestellen en kost € 65.- De leden van de Historische Vereniging Schoonhoven kunnen tot 5 december gebruikmaken van de aantrekkelijke **introductieprijs van €50.-**. In

december zorgen wij ook nog kosteloos voor het transport naar Schoonhoven. Geeft u bij de bestelling wel even aan dat u lid bent van de HVS?

Dina van der Wel, een bijzondere bewaarschooljuf



Meester en bewaarschooljuf met maçonnieke arbeid is het ontroerende verhaal van Dina van der Wel, die enkele jaren hoofd was van de Bewaarschool in de Koestraat. In het boekje vertelt Leo de Kluijver haar levensverhaal en we krijgen ook een kijkje in de keuken van de liefhebber-historicus. We lezen hoe Leo onderzoek doet en hoe hij het verhaal construeert.

Het verhaal over ontferming over kwetsbare kinderen, eindigt op dezelfde plek waar de Bewaarschool vroeger stond: Thomashuis Schoonhoven. Een plek waar kwetsbare jongeren zich thuis mogen voelen en zich kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past. Juist het leven in dit huis wordt bijzonder verbonden met dit verhaal.

Het boekje is bij Leo (L.h.dekluijver@hetnet.nl) te bestellen voor €9,95. De opbrengst komt volledig ten goede aan het Thomashuis in Schoonhoven.

Contributie 2021

Op 26 november heeft de Algemene Ledenvergadering 2020 plaatsgevonden. In deze online vergadering hebben de leden de contributie met terugwerkende kracht voor 2020 vast gesteld op €12.- en ook besloten de contributie voor 2021 op hetzelfde niveau te houden. In de loop van januari 2021 zal de contributiefactuur verzonden worden.

Peter van der Zwaal, secretaris

30 november 2020

